

พิไลวรรณ ตำราญมล 2549: การวิเคราะห์ระบบธุรกิจหน่อไม้ฝรั่งในจังหวัดราชบุรี
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร) สาขาวิชาธุรกิจการเกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
เกษตรและทรัพยากร ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันัย พุทธกุล, Ph.D. 137 หน้า
ISBN 974-16-2928-1

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของแต่ละระบบย่อยในระบบธุรกิจ
หน่อไม้ฝรั่ง และทราบถึงปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งต้นทุนและรายได้จากการผลิตหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกรที่
มีและไม่มีสัญญาซื้อขายในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการ
สัมภาษณ์ผู้ส่งออก 1 ราย ผู้จัดการจำหน่าย 1 ราย และเกษตรกรผู้ผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่มีและไม่มีสัญญาซื้อขาย ทั้งหมด
47 ราย ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และใช้ข้อมูลใน 1 รอบการผลิต คือ 4 ปี

ผลการวิเคราะห์ระบบธุรกิจหน่อไม้ฝรั่งในจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วยระบบย่อยที่สำคัญ 5 ระบบ คือ
ระบบย่อยปัจจัยการผลิต การผลิต การรวบรวมและจัดหาผลผลิต การจัดการจำหน่าย และการส่งออก พบว่า ระบบ
ย่อยปัจจัยการผลิตนั้น เกษตรกรผู้ผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่มีและไม่มีสัญญาซื้อขายส่วนใหญ่มีการใช้ปัจจัยการผลิต
ด้านต่าง ๆ คล้าย ๆ กัน ปัญหาที่เกษตรกรประสบ ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และราคาน้ำและสารเคมีที่มี
ราคาเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ระบบย่อยการผลิต พบว่า เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีการจัดการ ขั้นตอนการผลิตและการดูแล
รักษาไม่แตกต่างกัน และประสบกับปัญหาโรค-แมลงศัตรูมากที่สุด ระบบย่อยการรวบรวมและจัดหาผลผลิต
พบว่า เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม จะมีการรวมกลุ่มกัน โดยเกษตรกรที่มีสัญญาซื้อขายจะนำผลผลิตทั้งหมดไปส่ง ณ
กลุ่มรวบรวมที่เกษตรกรเป็นสมาชิก ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีสัญญาซื้อขายจะนำผลผลิตที่ได้มาตรฐานไปส่งที่กลุ่ม
รวบรวม ส่วนผลผลิตที่ตกเกรดจะมีพ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่นมารับซื้อ ระบบย่อยการจัดการจำหน่าย พบว่า ผลผลิต
หน่อไม้ฝรั่งประมาณร้อยละ 85 จะถูกส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 15 จะ
จำหน่ายภายในประเทศ และระบบย่อยการส่งออก พบว่า ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ได้หวัน และมีแนวโน้ม
ในการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

ผลการวิเคราะห์ต้นทุน รายได้และกำไรสุทธิในการผลิตหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกรเฉลี่ยทั้ง 4 ปี พบว่า
เกษตรกรผู้ผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่มีและไม่มีสัญญาซื้อขาย มีต้นทุนในปีที่ 1 สูงที่สุด เท่ากับ 27,939.49 และ
28,885.62 บาทต่อไร่ มีรายได้ทั้งหมดและกำไรสุทธิสูงสุดในปีที่ 2 โดยมีรายได้เท่ากับ 43,608.67 และ
42,623.25 บาทต่อไร่ และมีกำไรสุทธิ เท่ากับ 15,669.18 และ 13,737.63 บาทต่อไร่ ตามลำดับ